

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.

Posamezne številke po 7 kr.

Naročnine in oznanila (inserte) vprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Nekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 241.

V Ljubljani, v petek 20. oktobra 1899.

Letnik XXVII

Vladna izjava.

Dunaj, 19. okt.

Izjava, katero je včeraj v obeh zbornicah prečital novi ministerski predsednik, ni nikogar iznenadila. Ta izjava na levi ne more vzbujati posebnih nad, a na desnici ne strahov. Potekla je iz peresa avstrijskega birokrata, ki se vedno skljuje na ustavo in državne koristi ter pozna le toliko narodne ravnopravnosti, kolikor jo dopuščajo praktične razmere in potrebe državne uprave. To je oni ščit, s katerim vsaka vlada brani obče znani avstrijski zistem, okameneli centralizem, ter odbija vse zahteve po popolni ravnopravnosti. Kdo pa pri nas presoja praktične razmere in določa potrebe državne uprave? To je armada v duhu centralizma vzgojenih uradnikov, ki mehanično jezdijo nemškega »šimlja«. In če se mej mlajšim naraščanjem dobe moške, ki bi se radi ozirali na dejanske razmere in potrebe, zadenejo v birokratskem aparatu na vsak korak ob ovire, ki so močnejše, nego njihova dobrohotnost.

Nova vlada hoče torej biti nevtralna, stati nad strankami. V prvi vrsti je njena naloga, da omogoči normalne razmere v parlamentu, pripraviti pot do narodnostne sprave, dognati avstro-ogersko nagodbo, pospeševati pravno-versko vzgojo v šoli in gospodarske koristi. To vse je naravno in tako obrabljeno, da ne potrebuje nobene komentara. Tako more govoriti tudi vlada, ki se je utaborila za več let. Ta overtura je obče znana, slišali smo jo že neštevilnokrat s političnega odra, toda njen motiv nas spominja na opero »Fortwursteln«. Gotovo nihče ne dvomi, da ima nova vlada dobre namene, toda njen program je most čez deročo vodo v neznano pokrajino. Izvršitev vladnega programa ne odvisi toliko od vlade, kolikor od strank.

Nova točka v vladni izjavi se tiče jezikovnega zakona. »Vlada nima namena, da bi po preklicu

jezikovnih naredeb nastale stalne razmere. Vlada se je resno lotila dela, da zakonitim potom uravna jezikovno vprašanje, in bode državnemu zboru predložila svoje dotične priprave. Njena topla želja je, da tem potom zagotovi trajni red. Mi sicer z veseljem pozdravljamo to obljubo, toda obžalujemo, da se tako hitro ne izvrši. Ta vlada in ta zbornica gotovo ne ustvarita jezikovnega zakona. Vendar pa je že to napredek, da se je avstrijska vlada sprijaznila s to mislijo. Ker pa je jako dvomljivo, da bi vlada hitela s svojim načrtom, zato je jako želeli, da desnica sama predloži takov načrt. Vitez Bilinski je, kakor znano, izdelal načrt jezikovnega zakona, toda vsled vpliva in pritiska nekaterih svojih tovarišev, ki Rusinom ne privoščijo ravnopravnosti, ga je zopet vtaknil v žep. Na dan ž njim, kajti ravno to vprašanje bi vzdrževalo desnico proti nemški vzajemnosti!

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. oktobra.

Vladna izjava in stranke. Izjava, ki jo je oddala v sredo sedanja prehodnja vlada po svojem načelniku grofu Claryju v poslanski zbornici, je v splošnem taka, da v sedanjih razmerah nikogar ni posebno presenetila. V njej ni ravno ničesar, kar bi bilo vredno iskrene pohvale, a tudi absolutne graje si ni prislužila. V idealnem nazarju ni prav ničesar, čemur bi se moglo najodločneje ugovarjati. Jako neumesten pa je bil v izjavi odstavek o razveljavljenju jezikovnih naredeb, ker bi se bila vlada prav lahko izognila razburjenosti mladočeškega kluba ter preprečila vse slovanske zastopnike žaleče šumno odobravanje na levi. — Grof Clary je govoril tudi nekako o pravno-verski vzgoji, o interesih katol. cerkve. Na te besede izkušeni politiki ne polagajo prevelike važnosti. Izgovorjene so bile z mesta kabinetskega načelnika že neštevilnokrat, a v dejanju še nobena vlada ni določno izvajala teh načel.

Godi se le prerado nasprotno. Dokler ne vidimo dejanj, tako dolgo se ne more verjeti besedam, naj si pridejo od te ali one strani. — Bolj zadovoljni so pa s programom nove vlade razni levičarski listi. Kajpada sedaj še nekoliko prikrivajo svojo zadovoljnost, ker vendar le ne vedo, kako se v prihodnjih dneh razvijo stvari. Zelo pomenljive so v tem oziru te besede »N. Fr. Pr.«: Mnogo ministerstev smo že videli, ki so veliko obljubila, a malo izpolnila; zakaj bi sedaj ne prišla vlada, ki malo obljubi, a nas z veličino svoje državniške zmožnosti tembolj preseneči? Nova vlada, pravi ta list, je nevtralna, ustavna, a tudi centralistična, ki bo brezpogojno priznala potrebo državnega jezika. — To za desniške stranke pač ni veselo znamenje, vendar upajmo, da je veselje levičarjev prezgodnje!

Slaba tolažba za avstrijske Slovence je po kajpada ne posebno merodajnem poročilu »Graz. Tagblatt« izjava ministerskega predsednika grofa Claryja o zakoniti uredbi jezikovnega vprašanja. Imenovani list pravi, da se je grof Clary napram posl. Pradeju nastopno izrazil: Samo po sebi je umevno, da tako težavna in koščljiva stvar, kakor je zakonita uredba jezikovnega vprašanja, ne bode dovršena v treh in tudi ne v šestih mesecih, marveč bo potreba za to nekaj let. Tak zakon je pa mogoč le tedaj, ako bodo Nemci, ki so pozvani, da prevzame v državi vodivno vlogo, podpirali vlado in sodelovali ter pri tem postopali popolno nevtralnno. — Posl. Prade je neki dobil vtis, da ostane Claryjeva vlada precej dolgo na krmilu. — Kakor rečeno, poročilo graškega nemškonačionalnega lista ni povsem zanesljivo, vendar pa skoro ni dvomiti, da bo grof Clary skušal čim dalje odlašati z odločilno akcijo. Toda prepričan naj bo, da dela račun brez oštirja, ako bo le desnica res solidarna, kajti ta bo že poskrbela, da pride za Slovence konečno vendarle plačilni dan in z njim vred pravičen jezikovni zakon za vse kronovine.

LISTEK.

Ptičar.

(Jesenska slika iz ljubljanskega barja. Spisal Milevoj.)

(Konec.)

Tak je bil dan, ko sva šla z Martinom na ptičji lov. On je bil zadovoljen z vremenom. Večkrat je pozorno pogledal na nebo, pokimal z glavo in zamrmral, kar je bilo znamenje splošne zadovoljnosti. — Čez debelo uro hoda dospela sva na stajališče. Bil je to travnat prostor, brez drevja in grmovja v bližini. Namesto dreves je bilo zasajenih v zemljo okoli trideset drogov. Kakih dvajset korakov od njih je bil postavljen nizek šotor iz smrečja, v katerem je moglo za silo čepeti par ljudi. Tu notri je imel Martin spravljeno svojo pripravo za lov; tukaj je, skrit pod gostim vejevjem, prežal na svoj plen.

Prišedši k utici, začel je takoj pregledovati terén. Pregledal je okolico, ali se ni morda v bližini naselilo kaj drugih »ciparjev«, ki bi mu ute-

gnili delati skazo, in preiskal je, mu li ni kak zlikovec naredil škodo na koleh ali pri utici. Potem je še pritrdil posamezne količe, razstavil limanice in priprave se bile končane.

Dasiravno ima vsak lov nekaj krutega na sebi, vendar človeka tako prevzame strast, da mu zamre sočutje do živali in da se ne zaveda svoje neusmiljenosti. Tudi jaz sem to skusil.

Lov se je kmalu pričel in cipe so priletavale v večjih in manjših trumah — Kedar se je prikazal na obzorju trop ptičev, oglasila se je izpod smrečja Martinova piščal, ki je žvrgolela v vseh tonih in skalah, in jih vabila — v pogubo. Ptice pa, meneč, da se pase v travi roj njihovih tovarišic, so se spuščale na kole si osmolile peroti in padale na tla. Potem pa je Martin izvrševal krvavo rabeljnovno delo, jih pobiral, jim zavijal vratove in jih za kljune obešal na svoj motvoz. — Včasih se previdne živalice niso hotele takoj vsesti na kole, temuč visoko v zraku v velikih krogih obletavale nastavljen past.

Tedaj se je posebno milo glasila vabljiva piščal. Martin pa je čepel pod smrečjem, vsaka

žilica mu je bila napeta od nestrpnega pričakanja, in je piskal in piskal. Toda dostikrat ga je zadelo bridko razočaranje. Trop je prihitel, krožil nekaj časa po zraku in zopet odletel. Potem je milo gledal za beguni, ki niso bili poslušni njegovim sirenskimi glasovom.

Še bolj ga je razjezilo, kedar lim ni hotel prijeti. Roj je priletel, posedel na kole in šibice, cvrčal in žgolet, toda ko je Martin planil med nje, da jih pobere, tedaj je završalo po zraku in — od vsega mnogobrojnega plena sta le ena ali dve cipi ležali na tleh. Taka smola ga je resno ozlovoljila, da je dal včasih svoji jezi celo duška s krepko kletvijo.

Toda danes mu je bila sreča mila. Dan je bil za lov vgođen, ptičev dosti, ki so tudi radi sedali na kole in se dali vloviti. Martin je imel ves dan polne roke posla. Letal je sem in tje, nastavljal šibice, vabil s piščalko in pobiral vjete ptiče. V svojem ognju si je komaj vzel toliko časa, da je zavžil mrzlo južino. Proti poldnevu je viselo v utici s stropa že dokaj zveznjev ubitih tičjih trupel — lovske trofeje današnjega dne.

Podpredsedniško vprašanje je bilo te dni na dnevnem redu posvetovanj vseh parlamentarnih klubov. Desnica je bila najprej mnenja, da levičarjem prepusti mesto prvega podpredsednika namestu posl. dr. Ferjanciča, s katerim ni zadovoljen del katoliške ljudske stranke in še nekaj drugih mož, po volitvi predsednika dr. Fuchsa je pa sklenil izvršilni odbor desnice, da se ne ustreže tej levičarski zahtevi, ker člani leve niso oddali svojih glasov desniškemu kandidatu za predsedniško mesto. Voljna pa jim je desnica prepuštili mesto drugega podpredsednika in žrtvovati posl. Lupula. S tem pa levičarji nikakor niso zadovoljni, marveč vztrajajo pri prvotni zahtevi, da bodi njih kandidat Prade prvi podpredsednik poslanske zbornice. Kakor pa se čuje, omenjeni sklep izvršilnega odbora desnice ni bil soglasen in je značilno za mnenja v desnici, da se je glede kandidata za prvo podpredsedniško mesto pustilo vsem strankam večine popolno prosto roko. Z ozirom na zahtevo levičarjev so se tozadevna pogajanja nadaljevala že včeraj, vendar pa danes pred volitvijo še nihče ni mogel pozitivno trditi, čegava bo obveljala in kdo bo zavzemal mesto prvega in kdo drugega podpredsednika. Omenili smo tudi včeraj, da je precejšnji del desničarjev za dosedanje nespremenjeno predsedstvo, kar pa skoro gotovo ne obvelja.

Ministerska kriza v Srbiji. Brzjav nam je včeraj sporočil iz Beograda, da je zasedanje skupščine odloženo do zadnjega decembra, ob enem se pa tudi glasi, da je sedanji kabinet Georgiević volens nolens vložil ostavko in da bo finančni minister Petrović sestavil nov kabinet. Skupščina in kabinet sta storila svojo dolžnost in — der Moor kann gehen! Skupščina je dovolila tri in pol milijona naknadnega »vojnege« kredita, ministerstvo pa je odobrilo obsodbe naglega soda in jih z vso toploto zagovarjalo pred parlamentom, drugega pa Milan ne potrebuje, in zato lahko oba gresta. S preosnovo dobi srbski kabinet samo novo ime, zistem pa ostane.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. oktobra.

(Vmeščen) je bil 17. oktobra gospod Janez Hladnik, kurat na Gočah, na župnijo Košano. — Premesčen je gospod Frančišek Zorec, župni upravitelj v Št. Vidu nad Cerknico, za župnega upravitelja v Novo Oselico.

(Umrli) danes dopoldne v Kostanjevici, kakor se nam brzojavlja, ondotni nadučitelj g. Karol Kaligar v 61. letu svoje dobe. Služboval je od leta 1856. Pogreb bo jutri popoldne ob 3. uri.

(Pogreb † g. prof. dr. Fr. Janežiča) se je, kakor se nam iz Celja poroča, vršil dne 19. oktobra izredno sijajno. Zbralo se je nad 50 duhovnikov. Sprevod je vodil preč. g. opat Ogradi. Ulice in trgi, po katerih se je sprevod pomikal od doma do mestne župne cerkve in od tam na slovensko pokopališče, so bile polne odličnega občinstva, ki je kazalo izraz sožalja na toliki izgubi. Na križu je visel krasen venec, katerega so pokojniku njegovi žalujoči tovariši z gosp. šolskim svetnikom vred darovali. Mrtvaški voz, na katerem se je vozila bela krsta z ostanki pokojniko-

Lov je trajal do mraka. Bilo je že precej tema, ko sva hodila po zmedenih potih in stezah proti domu. Martin je bil vesel in zgovoren. Moško je korakal obremenjen z velikimi šopi ptičev, ki so mu viseli čez ramo spredaj in zadaj in jih je imel vrhu tega še polne roke.

Tak je bil jeden dan iz Martinovega lovskega življenja. In kakoršen je bil ta, jih je bilo jeseni še veliko, bolj ali manj srečnih. Bili so dnevi, ob katerih je prihajal z bogatim plenom domov, in dnevi, ob katerih je prišel zmučen in premočen — s praznimi rokami. Toda vsi ti dnevi so bili zanj srečni — solnčni dnevi v jeseni življenja.

Osoda je nanekla, da sem se z njim razstal. Videl sem ga še le čez več let zopet. Tedaj je bil Martin že sključen starček, ki je hodil ob palici. Ko sem ga vprašal, ali še hodi cipe lovit, razsvetilo se mu je oko in odgovoril je živo: »Ej še bi rad hodil, še, toda noge me več ne nosijo. Enkrat v jeseni pa še pojdem, ako Bog da, enkrat še«.

Toda ni več šel na lov. Vjela je njega še predno je bila jesen — bela smrt.

vimi, je bil ves obsut od preobilnih vencev, katere so poklonili posamezni razredi višje in nižje gimnazije pokojnemu preljubljenemu gospodu profesorju. Učenci raznih šol so s svojimi učitelji in učiteljicami vred pričakovali v omenjeni cerkvi tužnega pogreba. Kako pretresljivo je donel »Miserere«, kateri so izurjeni pevci res vzorno lepo peli. Nagrobnico je pa govoril odlični cerkveni govornik č. g. dr. Anton Medved, profesor in veroučitelj višje gimnazije mariborske. Iz tega krasnega govora povzamemo danes le toliko, da se je pokojni gospod profesor dr. Frančišek Janežič rodil dne 2. oktobra 1866 v Župelevcu, fari Kapelski blizu Brežic na Štajerskem. Oče mu je umrl že pred leti, mati, 72letna vdova, nečakinja pokojnega stolnega prošta Sorčiča, danes objokuje bridko zgubo tega svojega preljubega sina. Šole je pohajal pokojnik ljudske v Kapelah, latinske pa v Mariboru, kjer je več let bival v dijaškem semenišču. Leta 1886 stopil je po raznih premaganih hudih zaprekah v duhovno semenišče v Mariboru. Kakor na gimnaziji, tako se je pokojnik odlikoval v bogosloju ne samo po svoji bistroumnosti, ampak tudi po svojem skromnem in bogoljubnem življenju. Dne 11. julija 1889 ga je — po smrti knezoškofa dr. Stepišnika — krški knez in škof dr. Jožef Kahn v Mariboru posvetil v mašnika. Sedanji knez in škof dr. Mihael Napotnik mu je leta 1890 odkazal službo mestnega kapelana in nemškega pridigarja v Slov. Bistrici. Tam je ostal le dva meseca, ker med tem so mu bili izposlovali prostor v c. kr. zavodu za višjo izobražbo duhovnikov na Dunaju. Ni potreboval pokojnik treh let, da je dosegel na dunajskem vseučilišču častno stopinjo doktorja bogoslovja. — Ker je ravno takrat mnogozaslužni šolski svetnik č. g. Ivan Krušič bil stopil v pokoj, poveril je knez in škof jeseni 1893 službo veroučitelja na višji gimnaziji v Celju mlademu dr. Janežiču, ki je toraj komaj šest let deloval na tem zavodu in si ne le pridobil priznanja od svojih predpostavljanih, ampak tudi spoštovanje svojih gg. tovarišev in izredno ljubezen svojih gojencev. Strog proti sam sebi, bil je proti svojim tovarišem vedno postrežljiv in potrpežljiv proti svojim učencem. Zavoljo svoje srčne hibe bi bil že lani v postu skoraj umrl. Visoko ministerstvo mu je dalo za drugi tečaj 1897/1898 dopust. Več mesecev je preživel v Gorici in v Iki v hišah »podpornega društva« in je bil precej okreval, tako da je zadnje leto opravljal svojo službo brez posebnih težav. Upati je bilo, da bode še dalje časa služboval, ko mu v torek četrte ure čez deset v konferenčni sobi srčna kap na mah izpihne življenje. Bila je takoj pomoč dušnega, kakor telesnega zdravnika, a prišla sta oba prepozno. Izpolnujoč svoj poklic bil je pri priči mrtv. Žalostna novica ni le zavoda pretresla, tudi vse mesto Celje je pokazalo svoje odkritosrčno sožalje na tej izgubi. Za pokojnikom ne žaluje samo vdova mati, nje brata in drugi sorodniki, ne, za njim tuguje vsa vladikovina, ki je zgubila odličnega učenjaka in pobožnega, smel bi reči, svetega mašnika, vzor mašnikom, kakor dijakom. Po dokončanem govoru je preč. gospod opat ob asistenci služil pontifikalno sveto mašo, potem pa se je uvrstil krasen sprevod iz mestne župne cerkve na slovensko pokopališče. Tam bode na strani toliko drugih blagih src tudi njegovo prerano odrevenelo čakalo boljšega življenja. Duša njegova pa, kakor upamo, že vživa raj veselja. Vsaj je še dan pred svojo smrtjo bil opravil spoved in je par ur pred smrtjo z veliko pobožnostjo služil sveto mašo. Have, pia anima!

(Misijon na Brezjah.) Ob najlepšem vremenu se je vršil od 9. do 16. t. m. sv. misijon skupno za tri župnije: Mošnje, Dobrava pri Kropi in Leše pri »Mariji Pomagaj«. Marsikdo je zmajeval z glavo, da se sv. misijon ne bo sponesel, ker so nekatere župnije preveč oddaljene — toda Bogu in Materi Božji bodi hvala: mnogo čez 4000 je bilo med tem časom obhajancev. Ogromno nepričakovano število! Marijino svetišče še ni videlo kaj takega. »Novi« misijonarji preč. o. o. frančiškani, na čelu jim sam o. provincijal, so si v hipu pridobili srca vseh. Krasni, prepričevalni govori so kar siloma vabili v cerkev in kar posebno povdarjamo: možje in mladeniči so polnili cerkev. Zato posebej hvala Bogu in Materi Božji! Vzorni red je pričal ves čas, da se zbirajo verni otroci krog svoje matere! — Srce pa je

pretresalo vsakomu, ko so ob sklepu sv. misijona čvrsti mladeniči iz dotičnih župnij vzdignili misijonski križ ter ga v nešteti procesiji ob svitu prižganih sveč nesli po polji nazaj v cerkev. — Solze srčne hvaležnosti iz oči naših Gorenjcev naj bodo malo plačilo požrtvovalnim in nesebičnim gg. misijonarjem. Daj Bog in milostna mati Marija z Brezij blagoslov trdnim sklepom!

(Iz Idrije.) 18. oktobra. Danes je bil izvoljen stari župan Drag. Lapajne, da še nadalje načeluje mestni občini idrijski. V novem občinskem odboru ni »klerikalcev«, mesto poštenih slovenskih katoliških narodnjakov sedé v odboru sedaj Nemci. Tak napredek je »Slovenski Narod« ob volitvah hvalil.

(Iz Novega Mesta) dne 16. t. m. Premovanje goveje živine. Da bi se umna reja goveje živine po Dolenjskem posebno v novomeškem okrajnem glavarstvu povzdignila, priredila je kmetijska družba za Kranjsko dne 16. t. m. premovanje goveje živine in sicer z 19 premijami v Novem mestu. Občno zanimanje med posestniki v tukajšnji okolici je bilo prav veliko in nadejati se je bilo prav mnogobrojnega tekmovanja. Žal, da nam je to dež v veliki meri pokvaril. Vsled neugodnega deževnega vremena celo noč pred premovanjem ter celo dopoldne tega dne ostrašilo in onemogočilo je bolj oddaljenim posestnikom iz vsega okrajnega glavarstva, da niso mogli svoje živine k premovauju prignati, in tako so zamogli le najbližji okoličani Novega mesta svojo živino razstaviti. Častna izjema je gospod A. Vehovec iz Žužemberka. Razstavilo se je 8 bikov, 28 krav in 28 telic. V presojevalni odbor za podelitev premij so bili izvoljeni in sicer načelnikom: g. pl. Langer, grajščak in dež. posl. iz Bršlina, članom pa gg. R. Dolenc, A. Majzel iz Bele cerkve, c. kr. deželni živinozdravnik I. Wagner, A. Pavlin iz Trebnjega in A. Vehovec iz Žužemberka. Premije za najlepšo govejo živino so dobili in sicer za bike: gg. I. Košiček iz Novega mesta, Lindiš iz Strelca, A. Vehovec iz Žužemberka, pl. Langer, iz Bršlina, Cimermančič iz Vel. Čeroveca in dr. Bertsche iz Poganic; za krave: veleč. g. A. Peterlin, župnik v Šmihelu, gospa pl. Fichtenau iz Novega mesta, g. grof Thurn iz Zaloga, Javornik iz Gotnevasi, g. Fr. Pintar v Kandiji, milostivi gospod prošt dr. S. Elbert iz Novega mesta, in za telice: Žepevc iz Št. Jošta, gospa l. pl. Fichtenau iz Novega mesta, Sušteršič iz Toplic, Stravš iz Toplic, A. Kos iz Novega mesta in Tekster iz Št. Petra. — To premovanje je pokazalo, da imajo posestniki novomeškega okrajnega glavarstva lepo govejo živino ter da so vneti za napredek v tej gospodarski stroki. Zato bi se dala umna reja goveje živine v tem delu Dolenjske zelo povzdigniti; to je tembolj želeli, ker v zadnjem času vinogradarstvo vsled vedno novih zajedalk in trtne uši nazaduje in treba se bode umne živinoreje bolj krepko poprijeti, da se tukajšnjemu prebivalstvu pomaga.

(Pogreb č. g. župnika Rodoškega.) K našemu včerajšnjemu poročilu imamo še dodati, da so se vč. gosp. župnik Šent-Peterski z obema svojima čč. gg. kapelanoma in umirovljeni župnik, vč. g. Miha Korošec v cerkveni opravi vdeležili pogreba pokojnega g. župnika mozirskega, med tem, ko smo za krsto videli stopati mil. g. stolnega dekana Zamejca, kanonika Kajdiža in več drugih duhovnikov. Od strani svetovnikov smo videli bl. g. dr. Wengera, c. kr. dež. sod. svetnika, blag. g. prof. Maks. Pleteršnika, g. prof. Borštnarja in dr. Iz Mozirja sta bili rodbini Goričar in Trebuč in druge nam manj znane dobro zastopane. Vence so darovali že omenjeni g. dr. Wenger, Čitalnica mozirska, Savinj. Sokol, Dreška dolina, Mozirski trg in dr. Pogreb je bil po izrečni želji pokojnikovi priprosti a udeležba v resnici prav dostojna. Častite sestre so pokojnika spremljale v cerkev sv. Petra, kjer se je zapela Libera, a potem so usmiljenke poslale dolgo vrsto svojih tovarišic do groba — kamor je sprevod došel še le o večerni luči. Grob je našel pokojni Rodošek ne daleč proč od groba svojega rojaka vojaškega kurata g. Prebovšiča. Vč. g. dekan Voh se je pri odprtem grobu zahvalil v imenu pokojnika, ki se je bil narodil l. 1841 blizu Ptuja in je bil l. 1868 v mašnika posvečen, zahvalil p. n. vodstvu leonišča, čč. ses. usmiljenkam, bl. gg. zdravnikom, častiti duhov-

ščini šentpeterski, osobito vč. g. župniku M. Malenšku, ki je bil pokojnega župnika previdel s sv. zakramenti. Zahvalil se je vsakemu in vsem, ki so pokojniku kakoršno koli uslugo izkazali v življenju ali mu posodili pot k zadnjemu počitku. Dostavimo naj še to, kar smo bili izvedeli o boleznih in smrti pok. g. župnika Rodoška. Že blizu 11 let je hiral za neko želodčno slabostjo, na katero pa ni mnogo porajal. Lansko leto meseca julija se je preselil iz Šmartina pri Gornjem gradu v Mozirje. Nekaj časa se je tam počutil prav dobro. Letos mu je pa začel želodec službo odpovedovati, tako, da od začetka tega meseca ničesar ni več prebavljaj. V soboto, dne 14. okt. je bil prišel v tukajšnje leonišče (zavod za bolne duhovnike). V nedeljo se je bil podvrgel kritični operaciji, ki je pokazala, da je rak tičal ob iztoku iz želodca. Operacija se je sicer posrečila, a pokojnik bil je že preveč oslabil in še vedno bruhal kri iz sebe. Zato je kmalu sam spoznal, da se mu bliža smrt. V torek popoldne je dal poklicati vč. g. župnika Malenška, da se je zadnjokrat še izpovedal in je prejel sv. poslednje olje. Mirno je opravljal z mašnikom predpisane molitve. Ko se je vč. g. župnik Malenšek potem poslovil, češ, da ga bode že še obiskal, sam pokojni mirno odgovori: »Na tem svetu se ne bova več videla! In tako je tudi bilo. Že ob 5. zvečer je prav mirno zaspal v Gospodu! Svetila mu večna luč!

(Slovenske gledališče.) Sinoči so igrali F. Raimundovo romantično čarovno pravljico s petjem »Kmet milijonar ali deklica iz čarovne dežele«. A. Klaar pravi v svoji oceni moderne drame o Raimundovih alegorijah, da je v teh pesnikova fantazija podobna »vili Lakrimozii«, ki se poslužuje »nespretnih čarodejcev«. Tam, kjer riše Raimund znano mu narodno življenje, tam je plastičen, kjer pa obljudi oder z marionetami čudnih čarovnih prikazni kakor v »Kmetu milijonarju«, zelo nesrečen je, da — prav otročji. Tu vidimo »Zadovoljnost« (gdč. Ogrinčeva) vmešajočo se v raznovrstne boje, vidimo »Sovrašтво« (g. Orehek), ki se dotaknjeno s čarovno paličico spremeni v veselega, dobrovoljnega možička, dalje »Mladost« (g. I. Polakova), ki je bila že davnej tu, pa vendar šele pride iz dalje, in končno »Sivo starost« (g. R. Inemann), ki se stalno naseli, pa vendar takoj zopet odpelje! Raimund se ni oziral na oni čudovito se zlagajoči alegoriški svet, na globokoumno simboliko, kakoršno si je ustvaril priprosti narod, ampak prikrojil si je kar na svojo pest posebni svet duhov. In v tem ni bil srečen. Dasi je v »Kmetu milijonarju« par ljubkih prizorov, vendar, ako hočemo biti odkritosrčni, priznati moramo, da smo se v obče dolgočasili ob množici neokusnih in praznih deklamacij. Raimundove igre zahtevajo precej sceničnih priprav in mašinerije, na našem odru so storili v tem oziru vse, kar znajo. Naslovno ulogo je igral in »pel« g. Vl. Housa. Nam ni ugajal; govoril je jezik neumljiv... Tembolj nam je bil pa všeč g. Verovšek kot čarodeljski »lérfant« Ajakseljček; igral ga je s tolikim humorjem, da je bilo občinstvu vselej žal, kadar je moral s pozorišča. No, g. Verovšek ima pač letos priliko pokazati, da so domače moči tudi nekaj! Pohvalno nam je omeniti še gg. Polakovo, Danilo vo in gg. Inemanna, Oreheka in Deyla. Gledališče je bilo polno. — Jutri ponavljajo »Kmet milijonar«, v sredo pojo »Prodano nevesto«.

(Rektorjem) ustava Collegium Germanicum-Hungaricum v Rimu je imenovan J. Biederlack S. J., profesor cerkvenega prava na Gregorijanski univerzi, znan po svojih spisih o — socialnem vprašanju.

(Pravica je umrla) Med češkim narodom romate dni nad pol milijona naslednjega »naznanila smrti«: »Pravica je umrla vsled razveljavljenja jezikovnih naredeb«.

(Vsled opeklin je umrla) minulo nedeljo dopoldne petletna hči rudarjeve žene Neže Vozel iz Podkrajja. Mej tem ko je mati šla po vodo in pustila svoje tri otroke same brez nadzorstva, se je vnela poleg ognjišča stoječi deklici obleka. Vsled opeklin je v malo urah umrla. Oče je rudar v Nemčiji.

(Javno nasilstvo.) Danes se je z Notranjskega pripeljal po južni železnici v Ljubljano Jožef Intihar iz Mlake v cerkniškem okraju. Mej potom se je zabaval s tem, da je pobijal okna železniš-

kega voza, in ko je sprevodnik zahteval povračila, ga psoval ter mu grozil, da ga bode nabil. Na ljubljanskem kolodvoru ga je povabil redar seboj na rotovž, a Intihar je hvaležno odklonil povabilo. Stražnik pa se ni dal odpraviti. Intiharja je tolika prijaznost razjezila in je stražniku strgal suknjo. Z vozom so ga morali prepeljati v stražnico.

(Razpisana zdravniška služba.) Na porodniškem in ginekološkem oddelku deželne bolnice izpraznjeno je mesto asistenta, oziroma sekundarija z letnimi užitki 555 gld., s pavšalom za kurjavo v znesku 42 gld. na leto in s prostim stanovanjem. Zadevne prošnje vložiti so do 15. novembra 1899. l. pri vodstvu deželnih dobrotelnih zavodov v Ljubljani.

(Nesreča) Hišnega posestnika Javornika na Poljanski cesti je konj s kopitom tako močno udaril na glavo, da je Javornik težko telesno poškodovan.

(Znak časa.) Pri nekem županstvu blizu Dunaja je bilo razpisano mesto pomožnega uradnika s plačo 420 gld. Oglasilo se je za to službo 284 prosilcev, mej temi 41 doktorjev prava in 3 odvetniki.

Telefonska in brzojavna poročila

Dunaj, 20. oktobra. Slovanska krščansko-narodna zveza je danes izdala nastopno izjavo: Člani slov. kršč. narodne zveze so ogorčeni vsled nedostojnega in netaktnega načina poročil v »Slov. Narodu«, kateri jih obdolžuje, da so v zvezi s poslanci katoliške ljudske stranke intrigirali proti izvolitvi posl. dr. Ferjančiča, ter bodo poklicaliporočevalca na odgovor.

Dunaj, 20. oktobra. Pri volitvi prvega podpredsednika je bil izvoljen kandidat desnice poslanec Pientak s 197 glasovi, kandidat levice Prade je dobil 165 glasov, 10 glasovnic je bilo praznih, 1 glas je dobil Ferjančič, 1 glas Bilinski. Socijalni demokratje so volili poslanca Steinerja. Italijanski poslanci so glasovali z levico. — Izid volitve je desnica pozdravila z burnim odobravanjem in ploskanjem. Na levi so kričali: Abzug! Doli z njim! Ven z Galicijo! Wolf vpije: Pfui! in drugi poslanci kršč. socijalni in vsa levica mu pritrjuje kričoč: Židovski hlapci! Rothschildovi sužnji! z ozirom na interpelacijo o ritualnem umoru v Polni, katero je podpiral poljski klub. — Podpredsednik Pientak se je zahvalil za izvolitev, pa je bil krik tako velik, da se njegove besede niso nič slišale.

Dunaj, 20. oktobra. Pri volitvi drugega podpredsednika je bil izvoljen poslanec Lupul s 169 glasovi od 172: opozicija pri volitvi ni glasovala, Prade je dobil 2 glasova. Desnica je tudi to izvolitev pozdravila z glasnim odobravanjem. — Tako je predsedstvo zopet sestavljeno iz poslancev desnice kot večine. Clary se je pri tej volitvi lahko prepričal, po katerem potu mu je možno uvesti redne parlamentarne razmere.

Dunaj, 20. oktobra. Poslanec dr. Ferjančič je »slovanski krščansko-narodni zvezi« brzojavno naznanil, da ne vsprejme eventualne izvolitve za zborničnega podpredsednika.

Dunaj, 20. oktobra. Posl. Ferjančič se je odpovedal kandidaturi za mesto 1. podpredsednika, ker bi bila z njim desnica propadla pri volitvi. Slovanska zveza je določila kot kandidata za to mesto posl. dr. Laginjo. Češki poslanci pa so vzdrževali kandidaturu dr. Ferjančiča, zato je bilo danes mnogo in zelo razburjenih posvetovanj. Posredovali so posl. Palfy, Schwarzenberg, Bilinski in Dzieduszycki. Konečno se je določilo, da naj poljski klub iz svoje srede imenuje kandidata za to mesto; določen je bil posl. Pientak.

Dunaj, 20. oktobra. Poslanec dr. Krek je pozval v današnji seji finančnega ministra, naj nujno vredi plače tobačno-tovarniškim delavcem, posebno da se zboljša plača te vrste delavstvu v Ljubljani vsled draginje v tem mestu.

Dunaj, 20. oktobra. Na vprašanje posl. Tuzla, ki je stavil vprašanje na ministerstvo v ime katol. ljudske stranke in slovanske zveze zaradi uredbe plač železničarskih uradnikov in uslužbencev, je odgovoril železniški minister, da se te plače zboljšajo s 1. novembrom. Poslanca Tuzl in dr. Krek sta si z agitacijo za zboljšanje plač železničarjev pridobila s tem trajnih zaslug.

Dunaj, 20. oktobra. Po volitvi zapisnikarjev so se vladni predlogi za nujno pomoč poškodovancem po uimih izročili odseku. Kredit za to znaša 9.800.000 gld. Na to se je seja sklenila.

Dunaj, 20. oktobra. Razprava o vladni izjavi pride v prihodnji seji na vrsto. Prihodnja seja je vtorek.

Dunaj, 20. oktobra. Grof Clary je večeraj obiskal načelnika desniškega izvršilnega odbora, poslanca Jaworskega ter se dalj časa z njim razgovarjal.

Dunaj, 20. oktobra. Na vseučilišču dunajskem so nemškonaacionalni in židovski dijaki napravili velike demonstracije proti prof. Hirn-u. Klicali so mu, ko je stopil v učilnico: Ven z njim! Pereat! Pfui! razbijali so s palicami po klopih, tako da tudi rektor ni mogel napraviti reda ter je moral prof. Hirn iz dvorane. Potem so sledile praske mej židovskimi in krščanskimi dijaki.

Lino, 20. oktobra. »Linzer Volksblatt« piše o političnem položaju ter pravi, da se levica kaže zelo vladno, desnica pa da se še ni odločila; vendar pa desnica le tedaj ostane jedina, ako bodo Čehi zmerno postopali.

Praga, 20. oktobra. Sinoči so se ponovile demonstracije v Launu. Posredujočega okrajnega glavarja in orožnike so demonstrantje napadli s kamenjem. Okrajnega glavarja je zadel jeden kamen na vrat. Šest orožnikov je bilo ranjenih. Pri židovskih prodajalnicah so demonstrantje pobili nekaj oken. — V Kutni gori so se ponovili izgredi proti židom.

Brno, 20. oktobra. Iz raznih krajev Moravske dohajajo poročila o večjih demonstracijah, tako iz Trebiča, Prosnice, Prerova in drugod. V Prerovu se je zbralo do 3000 oseb, katero množico so razpršili konjiki. Konji so podrli na tla več oseb in jih ranili. Jeden demonstrantov je bil s sabljo precej nevarno ranjen. Pozneje je glavar odredil, da so se umaknili dragonci.

Vojska v Južni Afriki.

Bitka pri Mafekingu je danes bržkone odločena, ne ve se le kako. Z glavnega stolpa na utrdbi veje bela zastava, znamenje, da želi mesto miru. Vprašanje glede Mafekinga je toraj rešeno, gotovo pa je, da ne vsled kompromisa. Jednaka osoda proti prej ali slej tudi Kimberleyu, kate-regaobleajo Buri že skoro teden dni.

Anglija je pričela te dni s pripravami v največjem obsegu. Pod orožje so pozvani vsi vojni rezervniki. Ta izreden korak londonske vlade angleško prebivalstvo nič kaj simpatično ne pozdravlja. Prišlo je do prepričanja, da se angleškim četam v Južni Afriki ne godi posebno dobro, ob enem pa tudi slutiti, da računa lord Salisbury na kolonijalno vojsko proti Franciji in Rusiji.

Boj na jugu se je večeraj pričel. Poročilo iz Ladysmitha pravi, da so angleške čete 18. t. m. zjutraj zadele na sovražnika v bližini Acton-homesa, 16 milj severno od Ladysmitha, in da se je kmalu nato pričel boj na celi črti. Podrobnosti seveda niso znane.

Kapstadt, 20. oktobra. Iz nekega zasebnega poročila je posneti, da se je vnel večeraj v bližini Ladysmitha vroč boj, kate-rega izid pa še ni znan. — Tudi blizu mesta Glencoe so se že spoprijele angleške predstraže s posamnimi oddelki burske armade.

Kimberley, 20. oktobra. Iz Mafekinga je došlo poročilo, da so Buri v nekem boju severno od Mafekinga izgubili precej moč. Angleži so imeli dva ubita in 14 ranjencev.

Newcastle, 20. oktobra. Nekaj oddelkov vzhodne burske armade pri Newcastle se je združilo z drugim večjim delom pri Deornbergu, 12 milj vzhodno od Dundeeja.

Cena žitu na dunajski borzi
dné 19. oktobra 1899.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za jesen	gl. 8.43 do gl. 8.45
» » pomlad	» 8.73 » » 8.75
Rž za jesen	» 6.91 » » 6.93
» » pomlad	» 7.25 » » 7.27
Tursica za oktober	» 5.68 » » 5.70
» » november	» 5.66 » » 5.68
» » maj-junij	» 5.40 » » 5.41
Oves za jesen	» 5.26 » » 5.28
» » pomlad	» 5.67 » » 5.68

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm

čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
19. 9. zvečer	747.8	4.4	brezv.	jasno	0.0
20. 7. zjutraj	748.7	-1.0	sl. sever	jasno	
2. popol.	747.2	9.8			

Srednja večerajšnja temperatura 6.3°, normale: 9.9°.

Barve za umetnike, düsseldorf, dr. orfsk. akademije, za akademične slikarje, ter Kaspar-jeve in Spitzauer-jeve, dobé se pri tvrdki **BRAT AEBERL v Ljubljani,** Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 7 11-6

Brata Eberl,

črkošlikarja, plesarska obrt za stavbe in meblje, trgovina oljnatih barv.

Povodom bližnjega praznika Vseh svetnikov se dovoljuje p. n. naročnikom najuljudnejše priporočiti za plesarska dela na pokopališču in zagotavlja pri najnižjih cenah najboljše izvršitev. 801 13-9

ZAHVALA.

Za premnoge dokaze odkritosrčnega sočutja med boleznijo in povodom smrti nepozabnega sina, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Friderika Homann-a

trgovca in posestnika v Radovljici

izrekajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebej pa še vsem darovateljem obilih prekrasnih vencev, čestitej domačej in vnanjej duhovščini, gospodom pevcem, vsem c. kr. uradom in oblastvom, občinskemu zastopu, domačej posojilnici, krajnemu šolskemu svetu, šolskemu vodstvu in učitelstvu, domačemu in okoliškemu gasilskemu društvu in vsem ostalim za ogromno spremstvo k večnemu počitku najtoplejšo zahvalo

845 1-1

žalujoci ostali.

V Radovljici, dné 20. oktobra 1899.

Organist in cerkvenik Slovenci,

s plačo 400 gld. se sprejme 834 6-4

pristopajte k

na Jesenicah na Gorenjskem.

„Naši straži“!

Semenj v Lescah

ki bode

v soboto dné 21. oktobra t. l.

ne bode na prejšnjem prostoru

marveč

841 2-2

ob cesti proti Bledu, nasproti

hotelu Triglav

posestvu gosp. A. Hauptmanna.

NAZNANILO.

Podpisano generalno ravnateljstvo

zavarovalne družbe

„The Mutual Life Insurance Company of New-York“

na Dunaju

usoja si naznanjati, da je generalno zastopstvo družbe za Kranjsko in za slovenske pokrajine Štajerske in Koroške z današnjim dnevom poverilo gospodu

dr. Alfonzu Mosche

v Ljubljani, Franciškanske ulice šte. 16.

Na Dunaju, dné 1. oktobra 1899.

Generalno ravnateljstvo

„The Mutual Life Insurance Company of New-York“

na Dunaju.

844 1-1

Dražba cerkvenega vinskega mošta.

Cerkveno predstojništvo sv. Peter pri Mariboru prodá po dražbi dné 25. oktobra ob 10. uri dopoldne

50 polovnjakov vinskega mošta.

Blago je, kakor znano, tudi letos neprecenljivo. Uidium grozdja ni napadel, zato se tudi ni žvepljalo.

Cerkveno predstojništvo sv. Peter pri Mariboru,

dné 16. oktobra 1899.

839 2-2

Moja notarska pisarna ne nahaja se več na Križevniškem (valvazorjevem) trgu, temveč

na Rimski cesti šte. 7,

I. nadstropje, nasproti gostilni Lojzeta Zajca.

V Ljubljani, dné 10. oktobra 1899.

Ivan Plantan,

c. kr. notar. 1

822 5-5

Telefon šte. 135.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane efekte in druge vrednostne listine po dnevnem kurzu.

Pri dež. kot trg. sodišču protokolirana

„BANKA Maks Veršec“
v LJUBLJANI.

Poštni čekovni promet šte. 847 533.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev. Sprejema hranilne vloge v tek. računu (Giro-konto), obresti od dné do dné po 4½%. Poštno-hranilnične položnice so na razpolago.

Dunajska borza.

Dné 20. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	99 gld. 55 kr.
Skupni državni dolg v srebru	99 » 40 »
Avstrijska zlata renta 4%	117 » 10 »
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	99 » 60 »
Ogerska zlata renta 4%	115 » 50 »
Ogerska krona renta 4% 200	94 » 70 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	902 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	363 » 50 »
London vista	120 » 80 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 97½ »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 57 »
Italijanski bankovci	44 » 50 »
C. kr. cekini	5 » 70 »

Dné 19. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170 gld. 75 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	153 » 50 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 20 »
Tisine srečke 4% 100 gld.	136 » 75 »
Dunavske vravnave srečke 5%	126 » 50 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	107 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	— » — »
4% kranjsko deželno posojilo	— » — »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96 » — »
Prioritetne obveznice državne železnice	— » — »
» » južne železnice 3%	162 » 25 »
» » južne železnice 5%	118 » — »
» » dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	194 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	155 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 75 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	26 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	82 » 50 »
St. Genois srečke, 40 gld.	82 » — »
Waldsteimove srečke, 20 gld.	62 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	147 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3100	— » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	421 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	68 » 75 »
Splošna avstrijska stavbinska družba	96 » — »
Montanska družba avstr. plan.	258 » 50 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	189 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarah, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.